

Fylkesmannen i Oslo og Viken
fmovpost@fylkesmannen.no

Vår dato: 14.12.2020

Vår ref: YH

Deres ref:

Oppstart Østmarka nasjonalpark, uttalelse fra NORSKOG

Vi viser til melding om oppstart publisert 7. oktober 2020.

NORSKOG har følgende merknader til oppstartsmeldingen:

Er naturmangfoldlovens kriterier for nasjonalpark oppfylt?

Etter NORSKOGs oppfatning varierer Østmarkas verneverdighet fra meget høy verneverdi til helt trivielle områder. De områdene med høyest verneverdier er i all hovedsak allerede fredet. Vi har også merket oss gjennomgangen fra Miljødirektoratet av 12.03.2019 der også direktoratet mener at områdets tilstand utfordrer de standarder som til nå har vært gjeldende for nasjonalparker. Til nå har kriteriene i vernearbeidet vært nokså stringent forankret i lov og praksis. I tilfellet Østmarka ser vi med stigende bekymring på at man søker å tilpasse terrenget til kartet ved at man forsøker å utfordre tidligere praksis ved å tvinge Østmarka inn i en verneform arealet ikke hører hjemme i. Ved at de vesentligste vernekvalitetene allerede er vernet, ligger det også til rette for å gjenbruke verneverdiene som argument for Østmarka nasjonalpark. Det å frede et allerede eksisterende fredningsområde, kan umulig brukes som argument for et nytt vern. NORSKOG mener at de områdene som er sterkt berørt av inngrep, ikke kan være med i verneområdet. En «nedklassifisering» av bilveier vil for eksempel være en omgåelse av en innarbeidet praksis.

NORSKOG er bekymret for at en slik fremgangsmåte hvor man bryter med de strenge faglige kravene til en vernekategori vil undergrave gode og godt forankrede verneprosesser og på sikt vil medføre redusert tillit til vern av natur. NORSKOG ber derfor om at det i utredning av nasjonalpark i Østmarka gjøres en grundig vurdering av om arealet tilfredsstillende til nasjonalpark eller om andre verneformer er mer formålstjenlig.

Frivillighet er et absolutt krav

Vern av skog har nå i mange år foregått som frivillig vern. Det er derfor fint å lese at en eventuell nasjonalpark i Østmarka skal være basert på frivillighet der privat grunn evt. skal innlemmes. Likevel er vi urolig for fremgangsmåten. For det første synes det lite gjennomtenkt og unødvendig å iverksette en høring før prosesser mot private grunneiere er gjennomført. Frivillig-vern-ordningen har en innarbeidet prosedyre for dette, og det er problematisk at Staten her igangsetter et vern etter mal av myndighetsstyrt vern samtidig som prosessen er ment å være frivillig. Man kan spørre seg om hva som skal være hensikten i å fravike den innarbeidede arbeidsformen.

For det andre ser vi klart at store kartleggingsprosjekter utfordrer frivillig vern. Dersom et område faktisk blir erklært verneverdig, vil det oppstå forventninger til at området blir vernet. Dette vil igjen utfordre frivilligheten i vernearbeidet og resultatet kan bli et «tvunget frivillig vern» fordi private grunneier i realiteten ikke har noe annet valg. Myndighetsstyrt frivillig vern er en dårlig kombinasjon. Vi ber derfor om

at det utredes hvilken effekt et eventuelt vern av Østmarka samt selve verneprosessen vil ha for skogbruk som næring på omkringliggende arealer.

Det grønne skiftet

Miljødirektoratet og Landbruksdirektoratet er gitt i oppdrag å lage en metodikk for å svare ut motsetningen som ligger i å frede skog som har stor betydning for råvareforsyning inn i det grønne skiftet. Ved at dette området ligger sentralt på Østlandet og midt i logistikk-strømmene til viktig norsk industri, ber vi om at konsekvensene av bortfalt tømmer inn i det grønne skiftet, inkluderes i utredningen.

Alternative verneformer

Deler av Østmarka er allerede vernet. Det er sikkert grunnlag for å utvide dette vernet noe som naturreservat og andre deler av Østmarka vil kunne fredes som frivillig vern tilpasset markaloven. En mer dynamisk verneform vil sannsynligvis være vesentlig bedre tilpasset friluftshensynet enn vern som nasjonalpark. Vi ber om at en vurdering av nasjonalpark opp mot alternative verneformer blir tatt med som et deltema inn i utredningen.

Med hilsen
NORSKOG

Yngve Holth
Avdelingsleder
yngve.holth@norskog.no
tlf. 91 83 22 36